

Çanakkale’de Çevresel Asbest Maruziyeti

Toraks
Bülteni

Uğur GÖNLÜGÜR

gonlugur@gmail.com

Ülkemizde çevresel asbest maruziyeti ile ilgili raporlar incelendiğinde özellikle denizden uzak olan İç Batı Anadolu, Orta Anadolu, Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerini kapsadığı görülmektedir. Ancak Çanakkale İl Sağlık Müdürlüğü’nün 2010’un dördüncü ve 2011’in birinci dönem verilerinde 4 adet Mezotelyoma vakası saptanmıştır. Bunların 3 tanesi Lapseki İlçesi Dumanlı Köyünde, 1 tanesi ise Lapseki İlçesi Çamyurt Köyünde (Dumanlı Köyüne 9 km) ikamet etmektedir. Bu bulgular Dumanlı köyünde çevresel asbest maruziyeti olduğunu düşündürmüştür. Bunun üzerine İl Sağlık Müdürlüğü’nden Dr. Ümmühan Kahyaoğlu, Jeoloji Mühendisliğinden Prof. Dr. Erdinç

Yiğitbaş eşliğinde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı öğretim üyeleri (Prof. Dr. Arzu Mirici, Doç. Dr. Uğur Gönlgür) ve öğretim görevlileri (Dr. Muammer Yıldız, Dr. Burhan Akbaş) Dumanlı köyüne gitmişlerdir (Resim 1). Köy nüfusu 116 erkek, 100 kadından oluşmakta olup 18 yaş üstü popülasyon 70 erkek ve 73 kadındır. Köy halkına anket formu doldurulup solunum fonksiyon testi yapıldıktan sonra mikrofimleri çekildi. Olguların 100 tanesi (%70) aktoprağı sıva malzemesi olarak kullanmış, 93 olgu (%65) aktoprağı yemiş, 3 olgu ise (%2) aktoprağı pudra malzemesi olarak kullanmıştı. Yerli halk suda pişirildiğinde aktoprağın çok hoş bir

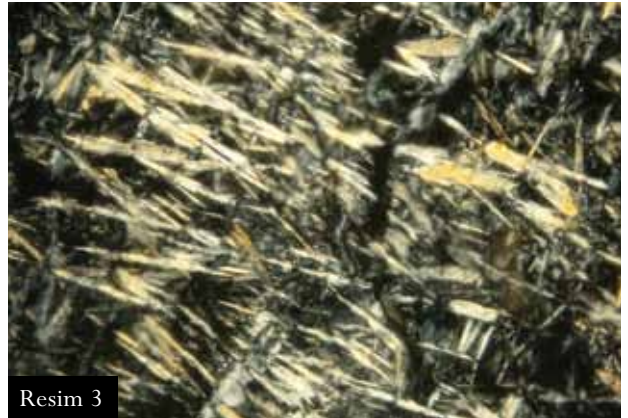
kokusu ve tadı olduğunu belirttiler. Kalsifik plevral plak sıklığı %21, diffüz plevral kalınlaşma sıklığı %3 idi. Bir olguda ise rastlantısal akciğer tümörü saptandı.

Dumanlı Köyünün 1 km kuzeyinde yer alan Tepecik Bölgesinde serpantin grubu asbesti düşündürülen toprak örnekleri mevcuttu (Resim 2). Bu mineraller mikroskop altında krizotil asbest özellikleri gösteriyordu (Resim 3). Minerallerin asbestiform özellikleri “Scanning” elektron mikroskopisinde doğrulandı (Resim 4).

Yerli halk yollar toz kaldırmasın diye aktinolit/krosidolit barındırdığı düşünülen bir takım taşları da köy yollarına

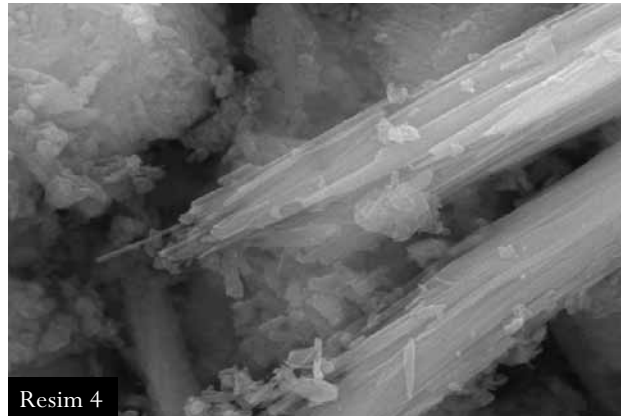
Resim 1

Resim 3

Resim 2

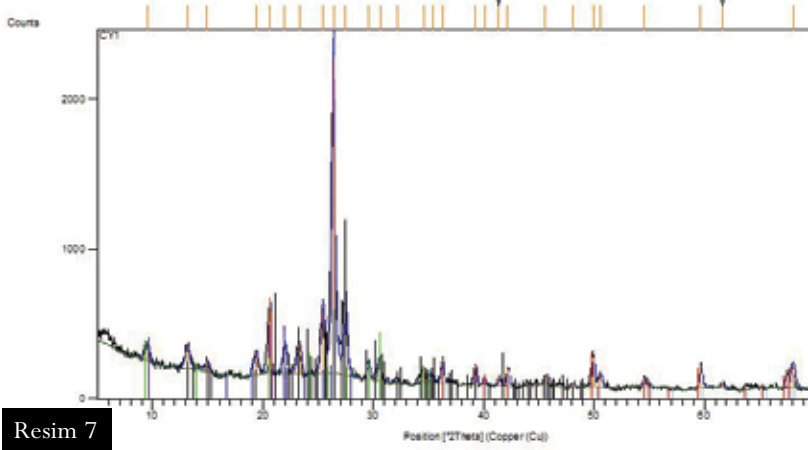
Resim 4

Resim 5

Resim 6

Resim 7

döşemekteydi (Resim 5). Bu mineral hakkında ileri inceleme yapılacaktır.

Grubumuza eşli eden Jeolog hocamız köyde ev yapımında volkanik kayaların kullanıldığını fark etti (Resim 6). Bu kayalar XRD analizinde zeolit pikleri

gösterdiler (Resim 7). Bu mineraller için de ileri incelemeler yapılacaktır.

Sonuç olarak Çanakale'ni Lapseki ilçesine bağlı Dumanlı köyünde krizotil asbest varlığı kesin olarak gösterilmiş olup muhtemelen başka mineraller de

Resim 8

vardır. Bölgede aynı zamanda talk yatakları da mevcut olup yerli halk bahçeleri içindeki fırınlarını talk ile sıvamaktadırlar (Resim 8).

